

1686. szeptember 2-án, több mint kéthónapos ostrom után, végre sikerült a Károly lotharingiai herceg és Miksa Emánuel bajor választófejedelem vezetésével támadó keresztény seregnek a budai vár török helyőrségének elkeseredett ellenállását megtörnie. Ezzel a középkori Magyarország fővárosa felszabadult a másfél százados török megszállás alól. A győzelem döntő módon közrejátszott annak a folyamatnak elindításában is, amely az egész ország felszabadulásához vezetett. Az esemény nemzetközi jelentőségét az Európa-szerte megtartott ünnepélyes megemlékezések mutatják. Érthető, hogy a 18. század közepéig Budán is évente megünnepelték az évfordulót. Később már csak a nagyobb, kerek számú jubileumokról emlékeztek meg. A kétszázadik és a kétszázötvenedik évfordulót az Országos Kiállítás képzőművészeti csarnokában, illetve a közben felépült Iparművészeti Múzeumban rendezett nemzetközi kiállítás tette emlékezetessé. 1886-ban jelent meg először *Károlyi Árpád Buda és Pest visszavívása 1686-ban* című monográfiája, amelyet 1936-ban *Wellmann Imre* dolgozott át, és amely máig az ostrom legjobb feldolgozása.

A közelgő háromszáz éves jubileum ismét Buda visszafoglalása felé fordítja a közvélemény érdeklődését, és remélhetőleg alkalmat teremt újabb tudományos eredmények megszületésére is. Ennek reményében tesszük közzé azt a két ostrom-

Ismeretlen festmények a

ábrázolást, amelyek a bécsi Hadtörténeli Intézet, népszerűbb nevén Arzenál állandó kiállításán láthatók, de amelyeket a magyar szakirodalom mind ez ideig nem vett figyelembe. A képek a Kunst-historisches Museum tulajdonában vannak. Ez az intézmény kölcsönözte őket az Arzenál kiállítására. Az egyik festmény keletről, a másik nyugatról mutatja be az ostromot. A közös témán kívül összetartozásukat bizonyítja az is, hogy majdnem azonos méretűek (111×126, illetve 111,5×126 cm. Leltári számuk: 2237 és 2238).

A keleti nézetű képen a felvételi pont magasán a föld fölött van. A festmény ismeretlen alkotója nem ragaszkodott a perspektíva szabályaihoz, amennyiben a Vár hátsó, a szemléltől távolabb eső részét — a jobb áttekinthetőség kedvéért — mintegy felemelte. A Vár mögötti sík területen a keresztény ostromló és a török felmentő seregek hadrendjét, illetve táborát ábrázolta. Az előteret néhány lovas és gyalogos katona alakja teszi mozgalmassá. Egyébként ezen a parton csak a Pestről északra levő erődítmények láthatók. A jobb alsó sarokban német nyelvű magyarázó szöveg olvas-

ható a képen elhelyezett betűkhöz és számokhoz. Sajnos, a felirat sérült, a jelzések többnyire hiányoznak, így a betűk és számok kapcsolata a magyarázattal nem mindig vág egybe.

A nyugati nézetű kép a Naphegyről készült. Az előtérben a festő szemmel látható élvezettel ábrázolta a felvonuló és rohmozó katonákat. A háttérben, a pesti oldalon a hegyek túl magasak, de ez a barokk kori vedutákon általánosan elfogadott módszere volt a művészi hatás fokozásának. A várpalota és a Várnegyed házai a hosszú ostrom következtében erősen romosak. Érdekes, hogy a Mátyás-templom tornyán ennek ellenére jól kiemelkedő a toronyóra. Ezen a képen a feliratos tábla a bal alsó sarokban helyezkedik el, tehát a festmények egymás melletti elhelyezésre készülhettek.

A két kép kompozíciója az ostrom eddig ismert festett, rajzolt vagy grafikus úton sokszorosított ábrázolásainak egyikével sem áll kapcsolatban. Művészi kvalitásuk nem kiemelkedő, inkább dilettáns kézre mutat. Ezt támasztja alá a valóság-hoz ragaszkodó, naivan részletező ábrázolásmód is. Mindent összevetve hitelesnek hatnak, fel kell

